

Gece Yarısı Kütüphanesi

MATT HAIG

Çeviri: Kivanç Güney

domingo

“Şaşırtıcı ve çok güzel. *Gece Yarısı Kütüphanesi*’nde
Matt Haig gibi dâhi bir hikâye anlatıcısından
bekleyeceğiniz her şey var.”

JOANNA CANNON

“Onun kitaplarının benim için ne kadar çok şey
ifade ettiğini anlatamam. Duygudaşlığın profesörü.”

JAMEELA JAMIL

“İkinci şansları ve pişmanlıklarla yaşamayı
anlatan bir öykü. Çok sürükleyici.”

Stylist

“Harika bir hikâye.”

ZOE BALL, BBC RADIO 2

“*Gece Yarısı Kütüphanesi*’ni çok sevdim. Ölüm, ruh sağlığı,
varoluşçu felsefe gibi büyük, acı yüklü konuların damıtılarak
sıcacık, neşeli, eşsiz bir kitaba dönüştürülmüş hali.”

PANDORA SYKES

“Yılın en çok konuşulan romanlarından biri.
İnsanın içini ısıtan ve yaşam sevinci veren bir kitap.”

GQ

“Kitapseverler için yazılmış bir kitap. Sihirli.”

O, The Oprah Magazine

 domingo

GECE YARISI KÜTÜPHANESİ

MATT HAIG

Özgün ismi: The Midnight Library

© 2020 Matt Haig

Bu kitabın Türkçe yayın hakları AnatoliaLit Telif Ajansı aracılığıyla
Canongate Books Ltd'den alınmıştır.

© 2021 Bkz Yayıncılık Ticaret ve Sanayi Ltd. Şti.

Domingo, Bkz Yayıncılık markasıdır.

Sertifika No: 46105

Çeviri: Kıvanç Güney

Editör: Ümran Özbacı

Özgün kapak tasarımı: Rafaela Romaya

Kapak ve sayfa uyarlama: Betül Güzhan

ISBN: 978 605 198 183 3

Baskı: Haziran 2021

Optimum Basım

Tevfikbey Mah. Dr. Ali Demir Cad. No: 51/1

34295 Küçükçekmece İstanbul

Tel: 0212 463 71 25 Sertifika No: 41707

Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın tümünün veya içeriğinin herhangi bir bölümünün
yayıncının yazılı izni olmadan, fotokopi yöntemi dahil, elektronik ya da mekanik
herhangi bir yolla çoğaltılması yasaktır.

Bkz Yayıncılık Ticaret ve Sanayi Ltd. Şti.

Şahkulu Mah. Büyük Hendek Cad. Brot Apt.

No: 4/10 Beyoğlu İstanbul

Tel: (212) 245 08 39

e-posta: domingo@domingo.com.tr

www.domingo.com.tr

Bütün sağlık çalışanlarına.
Bütün bakıcılara.
Teřekkürler.

Olmak istediğim her Şeyi olmam, yaşamak istediğim bütün hayatları yaşamam mümkün değil. İstediyim bütün yetenekleri geliştirmem mümkün değil. İstememin nedeni ne peki? Hayatımda, olası bütün zihinsel ve fiziksel deneyimlerin her bir rengini, tonunu ve her çeşidini yaşamak istiyorum.

Sylvia Plath

“Yaşama ile ölüm arasında bir kütüphane var,” dedi. “Bu kütüphanedeki raflar sonsuza kadar gider. Her kitap yaşamış olabileceğin başka bir hayatı yaşama şansını sunar sana. Farklı seçimler yapmış olsan, şu an nasıl bir hayatın olacağını görürsün... Pişmanlıklarını telafi etme şansın olsaydı, bazı konularda farklı davranır mıydın?”

Yağmura Dair Bir Sohbet

Nora Seed ölmeye karar verişinden on dokuz yıl önce, Bedford kasabasındaki Hazeldene Okulu'nun küçük ve sıcacık kütüphanesinde oturuyordu. Alçak bir masada oturmuş satranç tahtasına bakıyordu.

“Noraçığım, geleceğin için endişe etmen çok normal,” dedi Bayan Elm, gözlerinden ışıklar saçarak.

Bayan Elm ilk hamlesini yaptı. Atlarından birini yan yana güzelce dizilmiş beyaz piyonların üzerinden aşırđı. “Sınavlar elbette ki seni kaygılandırarak. Fakat ne istersen olabilirsin, Nora. Bütün olasılıkları düşünsene bir. Ne kadar heyecanlı.”

“Evet. Öyle galiba.”

“Önünde koca bir hayat var.”

“Koca bir hayat.”

“İsteddiğini yapabilir, istediğın yerde yaşayabilirsin. Burası kadar soğuk ve rutubetli olmayan yerler de var.”

Nora piyonlarından birini iki kare ilerletti.

Nora'nın Bayan Elm'i, ona düzeltilmesi gereken bir hata gibi davranan annesiyle kıyaslamaması mümkün değildi. Mesela, Nora bebekken annesi sol kulağının sağ kulağından daha kalkık olmasını o kadar dert etmişti ki sorunu seloteyp yardımıyla çözüp kulaklarını yün başlığın altına gizlemeyi âdet edinmişti.

“Soğuktan ve rutubetten nefret ederim de,” dedi Bayan Elm, sözünü vurgulamak için.

Ağarmış saçlarını kısacık kestiren Bayan Elm'in, kaplumbağaya yeşili boğazlı kazağının üzerinde solgun görünen, nazik, hafiften kırışmış oval bir yüzü vardı. Oldukça yaşlıydı. Ama aynı zamanda bütün okulda Nora'yla aynı dalga boyunda olduğu söylenebilecek

tek kişiydi ve Nora yağmursuz günlerde bile öğleden sonraki tenefüsleri o küçük kütüphanede geçirirdi.

“Soğuk olan her yer rutubetli olmak zorunda değil,” dedi Nora. “Antarktika dünyadaki en kuru kıta. Aslında çöl sayılır.”

“Evet, tam sana göre bir yere benziyor.”

“Benim için yeterince uzak değil.”

“Belki de astronot olmalısın. Galakside seyahat etmelisin.”

Nora gülümsedi. “Başka gezegenlerde daha da beter yağmurlar var.”

“Bedfordshire’den bile kötü mü?”

“Venüs’te sırf asit yağmuru var.”

Bayan Elm kolundan kâğıt mendil çıkarıp zarif bir hareketle burununu sümkürdü. “Gördün mü, bak? Böyle bir beyinle her istediğini yapabilirsin.”

Nora’nın ondan birkaç sınıf küçük olduğunu bildiği sarışın bir çocuk yağmur benekli pencerenin önünden koşarak geçti. Ya birinin peşindeydi ya da birinden kaçıyordu. Nora abisi gittiğinden beri dışarıda kendini biraz savunmasız hissediyordu. Kütüphane dışarıdan kaçıp uyarlılığa sığındığı bir yer gibiydi.

“Babam her şeyi çöpe attığımı söylüyor. Yüzmeyi bıraktığım için.”

“Eh, bunu söylemek bana düşmez ama hayatta çok çok hızlı yüzmekten başka şeyler de var. Önünde uzanan birçok olası hayat var. Geçen hafta dediğim gibi, buzul bilimci olabilirsin. Biraz araştırdım da—”

Tam o anda telefon çaldı.

“Bir saniye,” dedi Bayan Elm usulca. “Baksam iyi olacak.”

Derken Nora kendini telefonda konuşan Bayan Elm’i izlerken buldu. “Evet. Şu an burada.” Kütüphanecinin yüzü yaşadığı şokla sarsıldı. Bayan Elm, Nora’ya sırtını döndü ama sessiz salonda söylediği her şey duyuluyordu: “Ah, hayır. Olamaz. Aman Tanrım. Elbette...”

On Dokuz Yıl Sonra

Kapıdaki Adam

Nora Seed ölmeye karar verişinden yirmi yedi saat önce eski püskü kanepesinde oturmuş, başkalarının mutlu hayatlarını parmağıyla kaydıra kaydıra bir şeyler olmasını bekliyordu. Derken, ansızın, cidden de bir şey oldu.

Garip ve alışılmadık bir durum olsa da, biri kapının zilini çaldı.

Bir an hiç bakmamayı düşündü. Sonuçta saat daha dokuz olduğu halde yatak kıyafetini giymişti çoktan. Ekose pijama altının üstüne giydiği bosbol ECO WORRIER tişörtünün fazlasıyla farkındaydı.

Azıcık daha medeni bir insan gibi görünebilmek için terliklerini giyen Nora kapıyı açtığı anda bir adamla, üstelik tanıdığı bir adamla karşılaştı.

Uzun boylu, leylek gibi ve çocuksu, mülayim yüzlü ama bir şeylerin ötesini görebiliyormuş gibi keskin ve berrak bakışları olan bir adam.

Onu üzerinde spor giysileriyle ve yağmurlu, soğuk havaya rağmen nefes nefese ve terli bir halde görmek biraz şaşırtıcı olsa da güzeldi. Aralarındaki bu tezat görünüm yüzünden, Nora kendini az öncekinden daha da pasaklı hissetti.

Ama kendini yalnız hissediyordu. Nora yalnızlığın, temelinde anlamsızlık yatan bir evrende insan olarak var olmanın ayrılmaz bir parçası olduğunu bilecek kadar varoluşçu felsefeye hâkimdi ama onu gördüğüne sevinmişti.

“Ash,” dedi Nora gülümseyerek. “Ash’ti, değil mi?”

“Evet. Ash.”

“Burada ne işin var? Seni gördüğüme sevindim.”

Nora birkaç hafta önce evde oturmuş elektrikli piyanosunu çalarken, koşarak Bancroft Bulvarı'ndan geçen Ash 33A'nın penceresinden onu görüp şöyle bir el sallamıştı. Bir seferinde –yıllar önce– Nora'ya birlikte kahve içmeyi teklif etmişti. Belki şimdi yine ederdi.

“Ben de seni gördüğüme sevindim,” dedi Ash ama alnındaki gerginlik, sözünü yalanlıyordu.

Ash'in dükkânda konuştukları zamanlarda hep soğuk olan sesi, bu kez ağır bir yük taşır gibiydi. Ash alnını kaşdı. Ağzından çıkan sesi tam bir sözcüğe dönüştürmeyi beceremedi.

“Koşuya mı çıktın?” Ne saçma bir soru. Ash'in koşuya çıktığı çok belliydi. Fakat havadan sudan bir şey söylemiş olmak Nora'yı bir an için rahatlatmıştı.

“Evet. Bedford Yarı Maratonu'na katılacağım da. Bu pazar.”

“Ah, doğru. Süper. O yarı maratona katılmayı ben de düşündüm ama sonra koşmaktan nefret ettiğimi hatırladım.”

Ağzından çıkarken pek komik olmayan bu söz, düşünürken çok komik gelmişti Nora'ya. Aslında koşmaktan nefret ettiği falan yoktu. Ama Ash'in ciddi yüz ifadesi onu tedirgin ediyordu. Sessizliği çekingenliğin ötesinde bir yere doğru gidiyordu.

“Bana kedin olduğunu söylemiştin,” dedi Ash sonunda.

“Evet. Var.”

“Adını hatırladım. Voltaire. Sarman kediydi, değil mi?”

“Evet. Ona Volts derim. Voltaire'i biraz abartılı buluyor. On sevizinci yüzyıl Fransız felsefesi ve edebiyatına âşık bir kedi sayılmaz pek. Gayet gerçekçi bir tip. Yani hani... Bir kediye göre.”

Ash başını eğip terliklerine baktı.

“Maalesef ölmüş sanırım.”

“Ne?”

“Yol kenarında hiç kıpırdamadan yatıyor. Adımı tasmaşından okudum, araba çarpmış galiba. Çok üzgünüm, Nora.”

Nora anında değişen duygularından öyle ürkmüştü ki tebessümü, az önce içinde yaşadığı dünyada, Volts'un hayatta olduğu ve gitar için yazılmış notalar sattığı adamın kapıyı başka bir nedenle

çalmış olabileceği dünyada kalmasını sağlayabilirmiş gibi gülümsemeyi sürdürdü.

Hatırladığı kadarıyla, Ash cerrahı. Veteriner değil, genel insan cerrahı. O bir şeyin öldüğünü söylüyorsa, büyük ihtimalle cidden ölmüş demektir.

“Çok üzgünüm.”

Nora tanıdık bir acı hissediyordu. Ağlamamasının tek nedeni kullandığı sertralinli ilaçtı. “Tanrım.”

Nora zar zor nefes alarak Bancroft Bulvarı'nın çatlaklarla kaplı parke taşlarında ilerleyip kaldırım kenarındaki yağmur cilalı asfaltın üstünde yatan sarı tüylü zavallı yaratığı gördü. Volts'un başı kaldırımın kenarına dayanmış, bacakları hayalindeki bir kuşu kovalarken öylece kalmış gibi arkaya doğru uzanmıştı.

“Ah, Volts. Olamaz. Aman Tanrım.”

Nora kedi dostu için acılı ve yaşlı olması gerektiğini biliyordu –öyleydi de– ama içinde başka bir duygu daha olduğunu fark etti. Voltaire'in o dingin ve huzurlu –acıdan tamamen yoksun– haline bakarken, karanlıkta belirmeye başlayan ve kaçıışı olmayan başka bir his daha vardı içinde.

Kıskançlık.

Tel Teorisi

Nora küçükken babası yüzme havuzunun kenarında durur, dişlerini sıkar, gözleri elindeki kronometre ile kendi rekorunu kırma-yı deneyen kızı arasında gidip gelirdi. Öğleden sonra çalışacağı Tel Teorisi'ne nefes nefese ve gecikmeli olarak girerken, müthiş bir çabanın ardından sıkça karşılaştığı ve artık geçmişte kalmış o yargılayan bakışlar vardı aklında. “Özür dilerim,” dedi Neil’a, ofis dedikleri o dağınık, küçücük, penceresiz kutunun içinde. “Kedim öldü. Dün gece. Onu ben gömdüm. Yani yardım eden biri de vardı. Ama sonradan evde yalnız kaldım ve uyuyamadım, alarmı kurmayı unutup öğleye kadar uyumuşum, kalkar kalkmaz da buraya geldim işte.”

Bunların hepsi doğrudu ve Nora dış görünümünün –makyajsız yüzünün, gevşek bir at kuyruğu yapıverdiği saçının, bütün hafta işte giydiği ve genel bir yorgunlukla umutsuzluğu yansıtan fitilli kadifeden salopet elbisesinin– sözlerini desteklediğini düşünüyordu.

Neil bilgisayarından başını kaldırıp arkasına yaslandı. Ellerini birleştirip işaretparmaklarını havaya dikerek müzik aletleri sattığı dükkânında işe geç kalan çalışanıyla muhatap olan bir patron gibi değil, derin felsefi sorunları düşünen Konfüçyüs gibi çenesine dayadı. Arkasındaki duvarda sağ üst köşesi kopup bir köpek yavrusunun kulağı gibi aşağı sarkmış dev bir Fletwood Mac posteriyi vardı.

“Bak, Nora, seni severim.”

Neil’dan zarar gelmezdi. Kötü espriler patlatmaktan ve dükkânda orta karar Dylan yorumları çalmaktan hoşlanan ellili yaşlarda bir gitar tutkunuydu.

“Psikolojik sorunların olduğunu da biliyorum.”

“Herkesin psikolojik sorunları vardır.”

“Ne demek istediğimi biliyorsun.”

“Genel olarak çok daha iyi hissediyorum kendimi,” diye yalan söyledi Nora. “Majör depresyon değil. Doktor durumsal depresyon olduğunu söyledi. Yalnızca... yeni yeni durumlar ortaya çıkıp duruyor. Ama bu yüzden bir kez bile izin almadım. Bir tek annemin... Evet. Bir tek o zaman almıştım.”

Neil içini çekti. Çekerken burnundan ıslığa benzer bir ses çıktı. İyiye yorulamayacak bir si bemol. “Ne zamandır burada çalışıyorsun, Nora?”

“On iki yıl ...” Nora bunu iyi biliyordu. “On bir ay ve üç gün. Aralıklarla.”

“Uzun bir zaman. Bence sen daha iyi işler için yaratılmışsın. Kırkına merdiven dayadın artık.”

“Otuz beş yaşındayım.”

“Birçok yeteneğin var. Piyano dersi veriyorsun...”

“Bir kişiye.”

Neil kazağındaki bir kırıntıyı silkti.

“Kendini doğduğun yerdeki bir dükkânda çalışırken mi hayal etmiştin? Ne bileyim, mesela on dört yaşındayken? Ne olmayı hayal ediyordun?”

“On dört yaşında mı? Yüzücü.” Nora on dört yaşındayken kurbağalamada ülke birincisi, serbest yüzmede ülke ikincisiydi. Ulusal Yüzme Şampiyonası’nda podyuma çıktığını hatırlıyordu.

“Neden olmadı?”

Nora özet geçiverdi. “Üstümde çok baskı vardı.”

“Bizi yaratan şey baskıdır ama. İlk başta kömürsündür, basınç sayesinde elmas olursun.”

Nora, Neil’in elmas hakkındaki yanlışını düzeltmedi. Kömürün de, elmasın da karbon olduğunu ama kömürün hiçbir basınç altında elmasa dönüşemeyecek kadar katışıklı bir karbon olduğunu söylemedi. Bilimsel olarak, kömürseniz kömür kalırdınız. Belki de hayattan alınması gereken esas ders buydu.

Nora at kuyruğundan kurtulmuş kömür karası saçlarından bir tutamı yerine oturttu.

“Ne demeye çalışıyorsun, Neil?”

“Hayallerinin peşinden gitmek için hiçbir zaman geç değildir.”

“Yüzücülük hayali için artık çok geç olduğu ortada.”

“Sen gayet nitelikli birisin, Nora. Felsefe okudun...”

Nora gözlerini sol elindeki minik bene dikmişti. Bu hayatı, o benle birlikte yaşamışlardı. Ben hiçbir şeyi umursamadan, orada öylece durmuştu. Ben olmaya devam etmişti. “Açıkçası, Bedford’da felsefe mezunlarını *kaptıştıkları* pek söylenemez, Neil.”

“Üniversiteye gittin, bir yıl Londra’da kaldın, sonra geri döndün.”

“Fazla bir seçim şansım yoktu.”

Nora annesinin ölümünden söz etmek istemiyordu. Hatta Dan’den de söz etmek istemiyordu. Çünkü Neil’a sorarsanız, Nora’nın düğünden iki gün önce evlenmekten vazgeçmesi, Kurt’le Courtney’ninkinden sonra en müthiş aşk hikâyesiydi.

“Herkesin seçim şansı vardır, Nora. Özgür irade diye bir şey var.”

“Determinizme inanıyorsan, yok.”

“Peki neden *burası*?”

“Ya burası olacaktı ya da Hayvan Kurtarma Merkezi. Buranın parası daha iyiydi. Bir de, biliyorsun işte, müzik yüzünden.”

“Grup kurmuştunuz. Abinle birlikte.”

“Evet. Labirentler. Parlak bir geleceğimiz olduğu söylenemezdi.”

“Abin öyle demiyor ama.”

Bu söz Nora’yı şaşırttı. “Joe mu? Sen onu nereden—”

“Buradan amfi satın aldı. Marshall DSL40.”

“Ne zaman?”

“Cuma günü.”

“Bedford’a mı gelmiş?”

“Hologramını kullanmadıysa. Tupac gibi.”

Nora, abisinin Ravi’yi görmek için gelmiş olabileceğini düşündü. Ravi onun en iyi arkadaşıydı. Joe gitaristlikten vazgeçip bir bilişim şirketindeki nefret ettiği işinde çalışmak için Londra’ya gitmiş, Ravi

Bedford'da kalmıştı. şimdilerde kasabadaki pub'larda başkalarının şarkılarını çalan Mezbaħa Dört diye bir grupta çalıyordu.

“Anladım. Enteresan.”

Cumaları çalışmadığını abisinin de gayet iyi bildiğinden emindi Nora. Bu gerçek iğini dağladı.

“Burada mutluyum.”

“Değilsin.”

Neil haklıydı. Umutsuzluğu Nora'yı içten içe çürüten bir hastalık gibiydi. Zihni sürekli kusma halindeydi. Nora yüzüne daha da geniş bir tebessüm oturttu.

“Yani işimi seviyorum demek istedim. Mutlu değil de, memnum diyelim. Bu işe ihtiyacım var, Neil.”

“İyi birisin sen. Dünyanın hali seni üzüyor. Evsizler, çevre.”

“Çalışmam lazım.”

Neil tekrar Konfüçyüs pozunu aldı. “Senin özgür olman lazım.”

“Özgür olmak istemiyorum.”

“Burası kâr amacı gütmeyen bir kuruluş değil. Hızla o yöne doğru gittiği söylenebilirse de.”

“Bak, Neil, geçen hafta söylediğim şey yüzündense? Hani burayı biraz modernleştirmek gerektiğine dair? Gençleri nasıl çekebileceğimize dair bazı fikirlerim—”

“Hayır,” dedi Neil, hemen savunmaya geçerek. “Burayı sırf gitar dükkânı olarak açmıştım. Tel Teorisi, anladın? Sonradan çeşitlendirdim. İş devam ettirebilmek için. Ama bu zor zamanlarda, yağmurlu hafta sonuna benzeyen suratınla müşteri kaçırman için üste para veremeyeceğim.”

“Ne?”

“Maalesef, Nora...” Neil bir an, baltayı havaya kaldırmaya yetecek kadar bir süre durakladı. “Sana yol vermek zorundayım.”

Yaşamak Acı Çekmektir

Nora yaşamak için bir neden bulmaya çalışarak Bedford'da dolaşırken, gökyüzünü kaplayan is rengi yoğun bulutlar zihninin durumunu yansıtır gibiydi. Kasaba umutsuzca dönen bir taşıma bandı gibiydi. Babasının bir zamanlar havuzu boydan boya yüzüşünü izlediği o spor merkezinin taş sıvalı dış cephesi, Dan'e fajita ismarladığı Meksika lokantası, annesinin tedavi gördüğü hastane.

Dan dün mesaj atmıştı.

Nora, sesini özledim. Konuşabilir miyiz? D x

Nora *manyak gibi yoğun* olduğunu söylemişti (ahahaha). Başka bir şey yazması imkânsızdı. Artık ona karşı hiçbir şey hissetmediği için değil, hissettiği için. Onu incitmeyi göze alamazdı. Hayatını mahvetmişti. *Hayatım tam bir kaos*, demişti Dan sarhoşken attığı mesajlarda, Nora'nın düğünlerini iki gün kala iptal edişinden kısa bir süre sonra.

Evren kaostan ve entropiden besleniyordu. Temel termodinamik. Belki varoluşun temelinde de bu vardı.

Önce işini kaybedersin, sonra arkası gelir.

Rüzgâr ağaçların arasından fısıldıyordu.

Yağmur başladı.

Nora içinde her şeyin daha da kötüye gideceğine dair derin –ve *doğru* çıkacak– bir hisle, sığınacağı gazete bayisine yürümeye başladı.